

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Raasiku Vallavalitsus
raasiku.vald@raasiku.ee
Tallinna mnt 24, Aruküla alevik, Raasiku vald,
75201, Harjumaa

11.10.2024 nr 5.1-3/9292-20

ETTEKIRJUTUS

Vabariigi Valitsuse seaduse (VVS) § 75¹ lõike 4 ning Sotsiaalkindlustusameti peadirektori 04.06.2024 käskkirja nr 73 alusel, arvestades menetluse käigus kogutud tõendeid ja välja selgitatud asjaolusid, teeb Sotsiaalkindlustusameti õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse järelevalve peaspetsialist Merlin Veinberg Raasiku Vallavalitsusele, registrikood 75010708, asukoht Tallinna mnt 24, Aruküla, Raasiku vald, 75201 Harju maakond, ettekirjutuse järgmise kohustusega:

Resolutsioon:

1. Tagada lapse õiguste ja heaolu tagavate põhimõtete järgimine Raasiku valla arengukavas.

Alus: Lastekaitseseaduse (LasteKS) § 17 lõige 1 punkt 1, mille kohaselt on lastekaitse korraldamisel kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeks lapse õiguste ja heaolu tagavate põhimõtete järgimine kohaliku omavalitsuse arengukavas.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: Juhul, kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

2. Tagada lastekaitse töökorraldus, mis võimaldab lastekaitsetöötajal täita kõiki seadusega pandud ülesandeid. Lastekaitsetöötajal peab olema piisavalt aega ennetustöö ja juhtumikorraldusliku töö tegemiseks, nende tööpiirkonnad ja -ülesanded peavad olema jaotatud selliselt, et töökoormus oleks ühtlane.

Alus: LasteKS § 17 lõige 2, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus looma tingimused lastekaitsetöö tegemiseks eesmärgiga tagada LasteKS § 17 lõikes 1 loetletud ülesannete täitmine.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: Juhul, kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

3. Tagada kõigi last mõjutavate otsuste vastuvõtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuse kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel laste huvide väljaselgitamine ning lähtuda otsuse tegemisel nendest kui esmatähtsast kaalutlusest.

Alus: LasteKS § 21 lõige 1, mille kohaselt tuleb kõigi last mõjutavate otsuste vastuvõtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuse kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel selgitada välja lapse huvid ning lähtuda otsuse tegemisel nendest kui esmatähtsast kaalutlusest, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeks lastekaitse korraldamisel abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: juhul, kui käesolev ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, rakendab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1500 eurot.

4. Tagada, et lapse huvide väljaselgitamisel selgitatakse välja kõik asjasse puutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud.

Alus: Lasteks § 21 lõike 2 punkt 1, mille kohaselt tuleb laste huvide väljaselgitamiseks tuleb välja selgitada kõik asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud ning muu informatsioon, mis on vajalik, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: juhul, kui käesolev ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, rakendab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1500 eurot.

5. Tagada abivajavast lapsest teadasaamisel viivitamata lapse abivajaduse nõuetekohane hindamine ja lapse abistamiseks vajalike meetmete pakkumine.

Alus: Lastekaitseseaduse (LasteKS) § 28 lõige 1, mille kohaselt tuleb enne abivajavale lapsele sobiva meetme kohaldamist hinnata lapse abivajadust ja LasteKS § 28 lõige 2, mille kohaselt peab lapse abivajadust hinnates lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile ning last kasvatava isiku vanemlikele oskustele, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeks lastekaitse korraldamisel abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: juhul, kui käesolev ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, rakendab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

6. Tagada kõikides juhtumimenetlustes juhtumiplaani ja tegevuskava koostamine ning abivajavale lapsele abi osutamisel võrgustikutöö rakendamine, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid sotsiaalhoolekandeseaduses sätestatud korras.

Alus: LasteKS § 29 lõige 2, mille kohaselt tuleb abi osutamisel rakendada võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid sotsiaalhoolekande seaduse § 9 lõikes 2 sätestatud korras.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: juhul, kui käesolev ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, rakendab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

7. Tagada otsuse tegemine juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest.

Alus: LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: juhul, kui käesolev ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, rakendab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

8. Tagada abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel lapse arvamuse välja selgitamine ja dokumenteerimine ning selle lisamine lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile.

Alus: LasteKS § 29 lõige 5, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitama ja dokumenteerima lapse arvamuse ning lisama selle lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätesta teisiti, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3.

Täitmise tähtaeg: 30.06.2025.

Sunniraha hoiatus: juhul, kui käesolev ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, rakendab Sotsiaalkindlustusamet Raasiku Vallavalitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

Kui ettekirjutuse adressaat jätab ettekirjutuse määratud tähtajaks täitmata, tuleb sunniraha tasuda Rahandusministeeriumi arvelduskontole SEB Pank EE891010220034796011 või Swedbank EE932200221023778606, maksekorralduse viitenumber on 2800048574 ja selgituses märkida sunniraha määranud asutuse nimi, ettekirjutuse number ja sõna "sunniraha".

Ettekirjutuse täitmisest või sunniraha tasumisest palume informeerida Sotsiaalkindlustusametit kirjalikult postiaadressil Paldiski mnt 80, 15092 Tallinn või digitaalselt allkirjastatud dokumendina elektronposti aadressil info@sotsiaalkindlustusamet.ee või merlin.veinberg@sotsiaalkindlustusamet.ee **10 päeva jooksul** arvates ettekirjutuses määratud täitmise tähtajast.

Vabatahtlikult tähtajaks sunniraha tasumata jätmise puhul nõutakse sunniraha sisse asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 15 lõike 1 kohaselt täitemenetluse seadustikus sätestatud korras nagu kohtuotsusest tulenev rahaline nõue. Seega lisandub sunnirahale selle vabatahtliku tähtaegse mittetasumise korral kohtutäituri tasu. Sunniraha tasumine ei võta adressaadilt kohustust ettekirjutus täita ning täitmata kohustuste eest võib sunniraha rakendada korduvalt.

Vaidlustamisviide

Juhul, kui haldusakti adressaat leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on tal õigus esitada vaie Sotsiaalkindlustusametile või kaebus halduskohtule 30 päeva jooksul arvates päevast, millal vaide või kaebuse esitaja vaidlustatavast haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama.

Menetluskäik ja põhjendused

Sotsiaalkindlustusamet algatas 01.03.2023 Raasiku vallavalitsuses riikliku ja haldusjärelevalve, mille eesmärgiks oli kontrollida kohaliku omavalitsuse üksuse poolt korraldatavate sotsiaalteenuste ja muu sotsiaallabi osutamise kvaliteeti ning lastekaitsealase töö korraldamist. Järelevalve tulemused on kirjeldatud järelevalve 30.05.2023 aktis nr 5.1-3/9292-11.

Järelevalve käigus tuvastati järgmised rikkumised:

1. LasteKS § 17 lõige 1 punkt 1, kohalik omavalitsus (KOV) ei ole oma arengukavas järginud laste õiguste ja heaolu tagavaid põhimõtteid;
2. LasteKS § 17 lõige 2, KOV ei ole lastekaitse tööd korraldanud selliselt, et kõik lastekaitsevaldkonnaga tegelevad spetsialistid teaksid täpselt oma tööülesandeid või jõuaksid neile ametijuhendis pandud ülesandeid täita. Lastekaitsetöötajate vahel ei toimi meeskonnatöö ning töökoormus on jaotunud ebaühtlaselt;
3. LasteKS § 17 lõige 1 punkt 3, KOV ei ole abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajadust hinnanud ja lapse abistamiseks meetmeid pakkunud;
4. LasteKS § 21 lõige 1, lastekaitsetöötaja ei ole kõigi last mõjutavate otsuste vastu võtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuste kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel välja selgitanud lapse huvisid ega lähtunud otsuse tegemisel nendest kui esmatähtsast kaalutlusest;
5. LasteKS § 21 lõige 2 punkt 1, lastekaitsetöötaja ei ole laste huvide väljaselgitamiseks välja selgitanud kõiki asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolusid ning muud informatsiooni, mis oli vajalik, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule;
6. LasteKS § 21 lõige 2 punkt 2, lastekaitsetöötaja ei ole lapse huvide väljaselgitamiseks selgitanud lapsele kavandatava otsuse sisu ja põhjuseid, kuulanud last ära tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil ning võtnud lähtuvalt lapse vanusest ja arengutasemest tema arvamust arvesse ühe asjaoluna huvide väljaselgitamisel;
7. LasteKS § 28 lõige 1, lastekaitsetöötaja ei ole enne abivajavale lapsele sobiva meetme kohaldamist hinnanud lapse abivajadust;
8. LasteKS § 29 lõige 1, lastekaitsetöötaja ei ole abivajavale lapsele osutanud lapse heaolu toetavat meedet viisil, mis parandas lapse ja last kasvatava isiku vahelisi suhteid;
9. LasteKS § 29 lõige 2, lastekaitsetöötaja ei ole abivajavale lapsele abi osutades rakendanud võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid SHSis sätestatud korras;
10. LasteKS § 29 lõige 3, KOV ei ole kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest teinud otsust juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3, mille kohaselt on KOVi ülesandeks lastekaitse korraldamisel abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine;
11. LasteKS § 29 lõige 5, KOV ei ole abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitanud ja dokumenteerinud lapse arvamust ega lisanud seda lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätestanud teisiti.
12. SHS § 144 lõige 1 punkt 8, KOV ei ole kandnud STARi andmeid LasteKSi tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kohta.

Toona ei pidanud SKA ettekirjutuse tegemist vajalikuks, kuna Raasiku Vallavalitsus lubas võtta esitatud tähelepanekud ja soovitusel arvesse ning oli loonud kava puuduste likvideerimiseks ning SKA määras punktides 2.1.kuni 2.13. kirjeldatud nõuete täitmise kontrollimiseks järelkontrolli 2024. aastaks. Järelevalve (järelkontroll) tulemused on kirjeldatud järelevalve 03.10.2024 aktis nr 5.1-3/9292-17.

Eesti Vabariigi põhiseadusest tulenevalt otsustavad ja korraldavad kõiki kohaliku elu küsimusi kohalikud omavalitsused, kes tegutsevad seaduste alusel iseseisvalt. Kohalikele omavalitsustele võib panna kohustusi ainult seaduse alusel või kokkuleppel kohaliku omavalitsusega. Riik on kohalikele omavalitsustele pannud SHSiga kohustused ja ülesanded abivajavate inimeste õiguste

ja heaolu tagamisel ning sotsiaaltöö korraldamisel, võttes arvesse sihtrühma haavatavust. Kohaliku omavalitsuse üks põhimõtteid on seaduste järgimine oma ülesannete ja kohustuste täitmisel.

Järelevalves tuvastatu näitab, et suurenenud abivajadusega laste heaolu, õiguste ja turvatunde tagamine on paljudes kontrollitud juhtumites puudulik. Analüüsitud menetlustes ei vaadata peret tervikuna, tähelepanu on pööratud pere ühele lapsele, tähelepanuta on jäetud pere teised lapsed, kuigi peres toimuv mõjutab otseselt ka neid, välja on selgitamata nende abivajadus, koostamata tegevuskava või ei ole seal tegevusi kõigi riskitegurite maandamiseks ja dokumenteerimata on lapse arvamus.

Lastega töötamisel on üks peamisi põhimõtteid lapse arvamuse kuulamine ning kui lastekaitsetöötaja jätab lapse arvamuse kuulamise vahele või tõlgendab seda valesti, on oht teha ekslikke otsuseid. Seetõttu ei saa lapse abivajaduse hindamine, lapse arvamuse väljaselgitamine ja dokumenteerimine olla pinnapealne ega lastega läbiviidavad vestlused põhjalikult eesmärgistamata ja analüüsimate. Veel vähem ei saa neid tegevusi jätta tegemata. Nimetatud nõue tagab parimal võimalikul moel abivajava lapse arvamuse väljaselgitamise kohustuse täitmise ja sellega võimaluse korral arvestamise ning on tihedalt seotud LasteKS § 21 (lapse huvidest lähtumine) rakendamisega.

Lapse arvamuse välja selgitamine peaks olema aktiivne tegevus, kus last intervjueritakse aktiivselt vastavalt tema vanusele ja arengutasemele. [Laste küsitlemise käsiraamatus](#) on välja toodud erinevaid tehnikaid ja selgitatud, kuidas erineva puudega lapsi on võimalik küsitleda ning seeläbi nende arvamust välja selgitada.

Juhul, kui juhtumimenetluses on lastekaitsetöötaja lapse abivajadust hinnanud, kuid ei ole seda kinnitanud, võib see jätta mulje, et tegu on tehnilise veaga, kuid probleem selle taga on siiski sisuline. Abivajadust hinnatakse juhtumiplaani ja tegevuskava koostamise käigus. Abivajadust tuleb hinnata koos lapse ja tema perega ning vajadusel kaasatakse teisi spetsialiste. Kui juhtumiplaan jääb kinnitamata, ei ole võimalik seda vanemale edastada. Juhtumiplaani koostamise mõte on saada ülevaade kõigist lapse heaolu kolmnurgaga välja toodud eluvaldkondadest, nendes esinevatest riski- ja kaitsefaktoritest ning tegevusplaanis kirja panna tegevused riskide maandamiseks. Lapsevanemale on oluline teada, millisena nähakse pere toimetulekut, ootusi ja tegevusi, mida tuleb koos lastekaitsetöötajaga või iseseisvalt teha, et tagada lapse heaolu. Lapse juhtumit kajastava teabe kogumine STARi lähtub samuti lapse parimast huvist ega ole lihtsalt tehniline bürokraatia. STARi funktsionaalsus võimaldab kasutada seda kui tavapärasest pabertoimikut digitaliseeritud kujul. Nii on kogu oluline teave säilitatud ühes kohas, mis lihtsustab vajadusel juhtumi üleandmist teisele lastekaitsetöötajale, ligipääsu teabele kohalike omavalitsuste piiriülese koostöö puhul ning olukordades, kus Sotsiaalkindlustusametil on vajalik otsustada lapse perest eraldamine aegkriitiliselt ning pääseda ligi last puudutavale olulisele teabele.

Kui kohaliku omavalitsuse üksuses ei ole lastekaitsetöötajatele loodud töökorraldust, mis võimaldab lastekaitsetöötajal täita ja järgida kõiki seaduses sätestatud nõudeid (nt lastekaitsejuhtumi menetlemist ja selle raames tehtavaid (menetlus)toiminguid, teatud last puudutavate otsuste tegemist ning kohaliku omavalitsuse üksuse ja selle ametnike kohustusi lapse abistamisel), siis ei ole kohaliku omavalitsuse üksuses ka loodud nõuetekohaseid tingimusi lastekaitsetöö tegemiseks ning kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus ei vasta LasteKS § 17 nõuetele. Kohalike omavalitsuse üksustel on üsna lai otsustusvabadus, kuidas lastekaitsetööd oma haldusterritooriumil korraldada. Samal ajal piiravad otsustusõigust lastekaitsealaste ülesannete täitmisel mitmed LasteKSis ja SHSis kehtestatud nõuded ja kohustused, mida kohaliku omavalitsuse üksus ja/või lastekaitsetööd tegev ametnik peavad järgima.

Juhtumite analüüsimisel selgus, et lastekaitsetöötajal ei ole täitnud kõiki seaduses ettenähtud nõudeid, peret ei vaadata tervikuna, tähelepanuta on jäänud pere teised lapsed, hinnatud ei ole nende abivajadust ega pakutud meetmeid. Kui ei ole eraldatud piisavalt ressursi ja vahendeid, ega suunata abivajavaid lapsi vajalikele teenustele, mis parandasid nende heaolu, turvalisust, vaimset tasakaalu, ei olegi võimalik omavalitsuses teha nõuetekohast lastekaitsetööd.

Abivajaduse hindamisel on vajalik anda hinnang lapsevanemlikele oskustele. Hindamisel on oluline jälgida, et ei antaks hinnang vaid lapsevanema erivajadusele vaid sellega kaasneb analüüs kuidas erivajadus või muu asjaolu (nt alkoholi kuritarvitamine, vähesed vanemlikud oskused) mõjutab võimekust last kasvatada, tagada lapse heaolust lähtuv elukorraldus.

Võttes arvesse faktilisi asjaolusid, et Raasiku Vallavalitsus ei ole järelevalvemenetluse käigus tuvastatud puudusi kõrvaldanud, on ettekirjutuse ja sunniraha hoiatuse tegemine põhjendatud.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 andis Sotsiaalkindlustusamet võimaluse enne ettekirjutuse tegemist Raasiku Vallavalitsusele esitada oma arvamus ja vastuväited kavandatava ettekirjutuse kohta hiljemalt 14.10.2024.

Raasiku Vallavalitsus esitas 09.10.2024 kavandatava ettekirjutuse kohta arvamuse, mille kohaselt nõustutakse ettekirjutuses tooduga ning on asunud puuduseid kõrvaldama.

(allkirjastatud digitaalselt)
Merlin Veinberg
järelevalve peaspetsialist